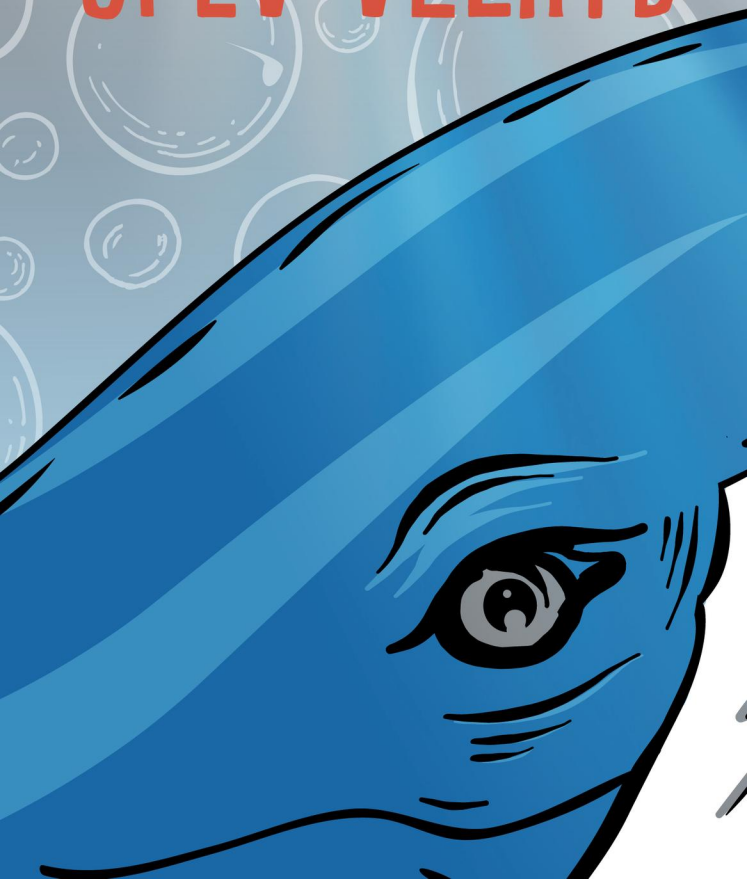

SILVIA BYSTRICĀNOVÁ

SPEV VEĽRÝB

Silvia Bystričanová

Spev veľrýb

Silvia Bystričanová

Spev veľrýb

slovar

Copyright © Silvia Bystričanová 2020
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2020

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-4840-8

*Túto knihu venujem všetkým,
ktorí čas s knihou v ruke považujú za výnimočné chvíle,
keď prichádza voľnosť pohybu myšlienok,
vo svete,
kde príbehy majú začiatky i konce,
kde sa zemská príťažlivosť prejaví iba vtedy, keď nám
vypadne záložka z knihy.
Čítajte, moji milí.*

Prológ

Často premýšľala nad tým, ako by sa odvíjal jej život, keby v osudný septembrový deň nestretla Oskara Kráľa a hustá hmla, pripomínajúca kysnúce mlieko, niekam neukryla cestu, po ktorej sa autom rútila domov. Tam, kde mala zložené všetky svoje veci, sa sny akoby nenápadne vytratil. Pri spomienke na vystrašený hlas, ktorým vtedy sľubovala, že sa zmení, sa musela pousmiať. Akoby oddávna tušila, že ak zmení seba, zmení svoju púť. Pretože ak sa nezmení púť, nezmení sa nič.

„Tak ako vlani padajú listy.“*(Maša Hal'amová)*

Cestou po Kláru dostala Filipa pokutu za prekročenú rýchlosť. Bola nahnevaná nielen na policajta, ale predovšetkým na seba, pretože nemala vo zvyku ísť rýchlejšie, ako bolo nutné, a na dôvažok sa dnes nikam neponáhľala, preto nepozornosť a ťažkú nohu na plyne vnímala ako zbytočný prehrešok. Vzala si v práci jednodňovú dovolenku, pretože včera nadobudla pocit, že šéfovi už-už prehryzie tepnu. Trhalo jej okom zakaždým, keď vstúpil do miestnosti. Možno za to ani nemohol, ale niekedy sú dni, keď nám prekáža aj vlastný tieň. Túžime byť neviditeľní a rozmaznávaní tichom a teplom, ktoré si pamätáme z pokojných nocí. Keď šéfovi oznamovala, že súrne potrebuje deň voľna, všimol si v jej pohľade skôr rozkaz ako prosbu, a preto súhlasil. Šomrajúc zatváral dvere na jej kancelárii, keď si všimol tri neprijaté hovory od manželky. Ihneď jej zavolať, ale nedvíhala. Opäť sa utvrdil v tom, že ženy sú občas nevyspytateľné, a vtedy je lepšie mať ich od seba čo najďalej. Mal doma manželku a dve dcéry, preto sa považoval za znalca ženskej duše.

V práci mu Filipa veľa možností na štúdium duše nedávala a držala si od neho odstup. Profesionalitou a pedantnou

prácou sa jej však vo firme nikto nevyrovnal, preto bol k nej zhovievavejší ako k ostatným podriadeným. O jej súkromí veľa nevedel, snáď iba to, že žije s nejakým chlapíkom, ktorý sa k nej očividne nehodí.

Filipa mala zodpovednosť v povahe a húževnatosť si vedela prikázať. Sebadisciplína ju robila prísnejšou, ako bola v skutočnosti, ale v súkromí ju aj tak nikto z firmy nepoznal. Nedovolila to. Nikomu. Vlastne iba Kláre, s ktorou sa poznali od detstva. Filipa jej prenajala polovicu svojho bytu, keď sa Klára jedného dňa rozhodla presťahovať a pracovať v tom istom meste.

Klára dnes v nemocnici končila o ôsmej a napriek tomu, že bola po nočnej službe obvykle unavená, dohodli sa, že po ňu Filipa príde a urobia si malý výlet. Deň, keď majú obidve voľno, je vzácnosťou. Vypadnúť z mesta. Dýchať iný vzduch, vidieť iné tváre a najlepšie nevidieť žiadne. Nechať sa unášať cestou a neplánovane sa rozhodnúť, kde bude cieľ.

Auto zastalo pred nemocnicou na mieste, kde bol zákaz parkovania, ale Filipa to dnes ignorovala. Akoby v nej pokiaľ, ktorú ráno dostala, vyvolala vzdor proti príkazom a pravidlám. Dnes chcela byť slobodná v tom najčistejšom zmysle poznania a vlastného presvedčenia. Dívaj sa na svet s úžasom a so schopnosťou čudovať sa, byť s Klárou, ktorá jej rozumela a pri ktorej dokázala byť sama sebou. Byť obyčajnou Filipou, ktorá mala za sebou náročný týždeň a pred sebou tmú. Tak totiž pred niekoľkými dňami opísala Kláre svoj momentálny duševný stav.

Chladné ráno, na ktoré si ľudia po horúcom lete zatiaľ neprivykli, prinútilo nevyspatú zdravotnú sestru Kláru, aby si pritiahla zelený hrubý sveter ku krku. Sterilná a pre mnohých pochmúrna atmosféra nemocnice nepoznačila jej tvár. Usmievala sa. Na Filipu sediacu v aute, na ľudí prichádzajúcich do nemocnice, na svet. Taká bola Klára. Tvrdohlava šťastná. Napriek všetkému, ba možno práve preto. Filipa to na nej obdivovala a zároveň sa hnevala, že ona to v povahe nemá, pretože často bola svedkom, ako sa Kláre s jej

nadhľadom žije ľahšie. Myknúť veľkoryso plecom alebo povedať, že všetko zlé je na niečo dobré, robilo Kláru človekom, ktorého sa nedalo nemať rád.

„Čakáš dlho, keď si taká ofučaná?“ opýtala sa Klára a venovala Filipe za volantom skúmový pohľad. S úľavou sa vsunula na sedadlo vedľa nej.

„Nie, prišla som len pred chvíľou, ale cestou sem ma našťval policajt. Dal mi pokutu a o jej výške sa nechcel baviť,“ vysvetľovala Filipa, kým štartovala auto a pomaly, aby neohrozila chodcov, vyšla z areálu nemocnice.

„Zmrd,“ zhodnotila Klára, kým si za jazdy vyzliekala sveter.

„Kto?“

„Predsa ten policajt.“

„Tento mesiac mám šťastie na takéto typ mužov. Zbabelcov bez fantázie, ktorí nie sú schopní pozrieť sa žene do očí. Akoby ma muži za čosi trestali,“ povedala nahnevane Filipa, pevnejšie stisla volant a zatrúbila na muža, ktorý sa ju snažil v úzkej ulici predbehnúť.

„Ešte ťa to neprešlo? On za to nestojí, aby si sa trápila,“ zhodnotila Klára.

„Netrápim sa, iba sa hnevám. Ako mu mohlo čo i len napadnúť, poslať mi esemesku s textom Bude lepšie, keď sa rozídeme?“ Filipe preskakoval hlas, ale zakázala si plakať.

Klára sa letmo dotkla jej pleca. Nechcela, aby to Filipa pochopila ako súcic, aj keď jej popravde bolo priateľky úprimne ľúto, ale ľútosť jej teraz nepomôže.

V aute zavládlo ticho. Na túto tému už minuli veľa slov a žiadna z nich nechcela jatriť nezahojenú ranu.

„Už vieš, kam ideme?“ Klára opatrne zmenila tému a vybrala z tašky dva banány. Ošúpala ich a jeden podala Filipe.

„Neviem. Ideme za nosom, a keď príde na nás hlad, zastavíme a pôjdeme sa najesť. Dnes sa nikomu nebudeme prispôsobovať,“ povedala s plnými ústami a rozkázala si za volantom úsmev.

Klára súhlasne prikývla. V posledných dňoch si všimla, že Filipa sa vyrovnáva s rozchodom po svojom. Ovplyvňovalo to

nielen jej náladu, ale aj výzor. Inokedy rozpustené vlasy, ktoré farbou pripomínali čerstvo pooranú zem, vyčesávala teraz do ležérneho uzla zopnutého širokou gumičkou, a aj oblečeniu dala nový názor. V tomto období definovali jej šatník klasické rifle s voľnými, takmer mužskými košeľami. Jedno sa však nezmenilo. Výrazný rúž na perách, bez ktorého by Filipa nevyšla z bytu. Klára mala túto drobnú výstrednosť na kamarátke rada, akoby tým dávala všetkým najavo, že výstrednosť jej síce nie je vlastná, ale prospieva jej sebavedomiu, ktoré pokrivkávalo za jej pracovitosťou. Zdravé sebavedomie je nutnosťou na prežitie vo svete, kde je všetkého až príliš. Potom už stačí len jedno. S vedomím, že vieme o svete dosť, ale nie všetko, učiť sa každodennej pokore, ktorá ruka v ruke so sebavedomím rozvážne kráča za každého počasia.

„Musím ti niečo povedať,“ povedala po chvíli ticha Klára a jej hlas prešiel takmer do šepotu.

Filipa sa na ňu úkosom pozrela a ďalej sa venovala ceste.

„On mal v podstate pravdu, keď ti napísal, že bude lepšie, keď sa rozídete.“ Klára chvíľu čakala na Filipinu reakciu, ale keď neprichádzala, pokračovala: „Lepšie pre teba. Priznaj si konečne, že ti nestačil. Ani mentálne, ani inak. O čom by si sa s ním rozprávala o päť rokov? Vlastne netuším, o čom si sa s ním rozprávala doteraz. Nikdy som celkom nepochopila, prečo si s ním vôbec bola.“ Teraz sa na Filipu pozrela pevnejším pohľadom, rozhodnutá vypočuť si všetky dôvody na vzťah s nezrelým mladým mužom, ktorý vedel s vášňou rozprávať iba o bojovom zápasení MMA. „A nehovor mi, že ste mali dobrý sex, to je zámienka a nie dôvod, prečo byť spolu.“

Filipin zafixovaný tichý pohľad na cestu prezrádzal, že hľadá ten najpravdivejší dôvod. Nie kvôli Kláre, ale kvôli sebe.

Ak niečo nahlas vo svojom trápení pomenujeme, prestane nás to v myšlienkach slepo prenasledovať. Slová zrazu dostanú tvar a neplazia sa v beztvare svete ľútosti, ale odvážne vyslovené sa postavajú pred nás, aby sme ich konečne poslali kadeľahšie. Pretože iba to, čo je pred nami, je hodné energie a nových myšlienok.

„Zo strachu,“ vyslovila po chvíli Filipa veľmi potichu, akoby sa bála, že si ju strach opäť všimne, vráti sa k nej a bude si uzurpovať jej ďalšie dni a ona sa ho už nikdy nezbaví, pretože si naň zvykne.

„Ty si s ním bola zo strachu?“ Klára sa neveriacky naklonila k Filipe, aby jej dobre videla do tváre a zachytila jej pohľad.

„Áno. Mala som strach, že už nikto lepší nepríde.“ V očiach Filipy sa zaleskli slzy, ktoré rýchlo odohnala klipkaním mihalníc ako výkonným ventilátorom. „Priznajme si to obe, Klárka, máme tridsaťdva a konkurencia z roka na rok pribúda.“

„Áno, pribúda. Akosi prirýchlo, ale snáď sa z toho nezbláznime.“

Filipa sa pousmiala a na okamih stisla kamarátke ruku, aby mala istotu, že sa jej Klára nespína.

„Mladších žien pribúda, správnych mužov je čoraz menej a pseudomužov akoby klonovali. Nekvalitní, ale vo veľkom množstve.“ Týmito slovami Klára priznala, že Filipin strach má reálne opodstatnenie, ale nie je to ortieľ smrti. Mykla plec, akoby tým chcela povedať, že nejako bude, a zmĺkla. Po chvíli vytiahla z kabelky knihu, preletela očami text, a potom si ho prikryla dlaňou, aby teatrálny pred Filipou odmemorovala, čo sa naučila v nočnej službe.

„Tak ako vlani
padajú listy...
Lutuješ?
Spomienka raní.
Je večer hmlistý...
Sľubuješ?
Hlavu do dlani
polož mi tichú.
Múdry buď!
Budeme sami
a zlomíš pýchu
v hrdý stud.“

„Ešte stále ťa to baví?“ opýtala sa Filipa so štipkou výsmechu v hlase, keď schádzala z diaľnice na cestu, po ktorej nikdy doteraz nešla, ale náhle sa jej zmocnil pocit, že by konečne mala zísť z diaľnice niekam, kde to nepozná.

„Nesmej sa. Keby si videla na vlastné oči toľko ľudí s Alzheimerom či stareckou demenciou ako ja na geriatrii, tak by si si aj ty začala trénovať pamäť.“

„Veď áno, ale prečo sa učíš naspamäť práve básne?“

„Pretože je to pre mňa čosi ako cudzí jazyk. Dnes už nikto o poetiku v reči nestojí a tieto neurónové prepojenia sú dlhodobo odstavnené z prevádzky. Čo nepoužívaš, časom odumrie, zhrdzavie a znefunkční sa,“ obhajovala sa Klára.

„Nemôžeš si vybrať aspoň niečo modernejšie?“

„Z poézie som v nemocničnej knihovničke našla len toto. Mašu Haľamovú. Tá kniha je staršia ako ja.“

„Čo sa čuduješ? Veď robíš na geriatrii.“

Obidve sa zasmiali a Filipa náhle spomalila. Nielen preto, že cestu nepoznala a bola nebezpečne úzka, ale odrazu sa na krajinu rozliala hustá hmla, ktorá oslepovala viac ako slnko. Nikde nič. Len chvejúca sa bieloba hmly.

„Kde sme to, Filipa?“

„Neviem. Akoby sa svet niekam stratil. Nemám z toho dobrý pocit, mali by sme sa vrátiť.“

„Alebo pokračovať,“ povedala Klára takmer prorocky s tvárou nalepenou na prednom skle, akoby to malo pomôcť jej očiam lepšie sa zorientovať v bielej tme.

V aute zavládlo napätie. Filipa svoje vodičské schopnosti nepovažovala za najlepšíe, ale na pohyb v meste, kde často zostala uviaznutá v zápche alebo jazdila pomaly, jej zručnosti vystačili. Dnes sa však chvela a okamžite zatúžila sedieť na sedadle spolujazdca, aby necítila tlak zodpovednosti za posádku v aute.

„Budeme musieť niekde zastaviť,“ pragmaticky zhodnotila situáciu Klára.

„Ty si múdra! To viem aj ja, ale nevidím ani na koniec auta, nieto ešte na cestu a na to, čo je mimo nej.“

Stávalo sa, že vo vypätých situáciách bola Filipa pichľavá, ale Klára si to nevšimla, pretože vedela, že tieto poznámky prídu náhle ako kýchnutie a o chvíľu si ich aj tak žiadna z nich nepamätá.

Filipa spomalila natoľko, že by sa popri aute dalo ležérne bežať.

„Mám toho dosť, vraciame sa domov,“ povedala vystrašene Filipa, ale zároveň mala v hlase ráznosť, a preto jej Klára neodporovala ani len pohľadom.

Pozrela sa do spätného zrkadla, či v hmle nezazrie náznak diaľkových svetiel, a potom pohľad uprela do hmly pred sebou, kde mohla predpokladať auto v protismere. *Teraz. Teraz môžem. Nič nejde. Môžem. Teraz!* Auto náhle zvrtila do protismere a zrýchlený tep srdca jej vohnal rumenec do tváre. Pery so zvyškom rúžu sa jej chveli, a keď mozog spracoval informáciu, že nebezpečný manéver bezpečne zvládla, začala hystericky dokola opakovať: „Ďakujem. Ďakujem, Bože. Ďakujem. Ďakujem.“

Klára mala nechty zaborené do banánovej šupky a druhou rukou si pridržovala bezpečnostný pás. Nasucho preglgla a skonštatovala: „Šikovná.“

„Áno, som.“

„Desivé,“ vystrašeným hlasom zašepkala Klára a hlbšie zaborila nechty do banánovej šupky.

„To máš zo zľaknutia?“ Filipa sa pozrela periférne na Kláru.

„Čo?“

„Tie jednoslovné odpovede.“

„Asi.“

Obe sa rozosmiali.

Vtom Filipa prudko dupla na brzdu, až zadné kolesá nadskočili ako divé kone. Pred autom stál muž a takmer sa kolienami dotýkal nárazníka. Filipe sa spoza volantu javil ako príznak. S otázkou v očiach sa zdesene pozrela na Kláru, či ho tam tiež vidí.

„Doriti,“ vyletelo z Kláry. „Kde sa tu zobral?“

Filipa si odopla bezpečnostný pás, zapla výstražné svetlá a rýchlo vystúpila z auta.

„Ste v poriadku? Čo tu, preboha, robíte?“

Muž sa na ňu fascinujúco díval, ale neodpovedal. Filipa očami zhodnotila, že mu nič nie je. *Snáď je iba vylakany, a preto nerozpráva.* „Podďte do auta, nemôžete tu zostať. Odvezieme vás domov,“ povedala prísnyim hlasom, keď sa jej racionálne zmýšľanie predralo na povrch.

Muž neodporoval a pomalým krokom prešiel k zadným dverám auta. Keď sa usadil a Filipa opäť naštartovala, prehovoril: „O chvíľu sa hmla pretrhne, nebojte sa. Poznám to tu.“

Ženy, zaskočené jeho rozvážnym hlasom, sa náhle upokojili. Protiklad intenzívnych emócií žien a pokojného vyžarovania muža, vytvorili v aute rovnováhu, ktorá všetkých umlčala. Spolu so strachom sa kamsi vytratila aj hmla.

„Odbočte doprava, a potom za mostom doľava. Tam je môj dom,“ ukázal rukou smer, ktorým sa majú ženy pozrieť, a spokojne sa usmial.

Filipa, prečítajúc pred mostom názov obce, spomalila a zadržala sa tam, kam muž ukazoval.

„Ja to tu odniekiaľ poznám. Aj keď názov obce mi nič nehovorí. Neviem, ale mám pocit,“ zasekla sa, „že som tu...“ neodpovedala a očami pozorne prechádzala po krajine. Zastavila pred veľkou drevenou bránou, ktorú lemovali biele stĺpy, na ktorých sa vynímali modré ornamenty a kde-tu aj akési mená.

Klára, ktorá doteraz mlčala, vybehla z auta a užasnuto si prezerala maľby na stĺpoch aj okolo drevených okien domu.

„To ste maľovali vy?“ Otočila sa k mužovi, a keď prikývol, uznanlivo pískla.

Filipa stále sedela v aute, pozorovala muža aj príliš hlučnú a nečakane žviáľnu Kláru. Premýšľala, či Klárino správanie nie je spôsobené šokom, ktorým si dnes prešla. Tí dvaja sa rozprávali ako starí priatelia. Muž jej trpezlivo odpovedal na otázky ohľadom techniky kresby na drevo, impregnácie aj výberu farieb. Filipa vyšla z auta a porozhliadla sa. Prešla pár krokov k potoku, ktorý zurkotal tak, ako to vždy mala rada. Lenže kde sa začína vždy? Naša pamäť sa rozepamätá na niečo, čo si dnes síce nepamätáme, ale vieme, že sme boli toho súčasťou. Akoby

sa nám niekde v mozgu ukladali pocity, ktoré sa vynoria presne vtedy, keď sa cítíme rovnako ako pri ich zápise.

Filipa nevedela, odkiaľ ten zvuk pozná, ale pamätala si ho. Z pamäti vylovila spomienku na niečo veľmi príjemné, keď sa cítila šťastná a milovaná, keď bola v bezpečí a v súlade so sebou aj s Bohom. Mala pocit, že tu nestojí prvýkrát, aj keď názov obce jej nebol známy. *Déjà vu*. Inak si to v tejto chvíli nevedela vysvetliť. Sadla si na veľký kameň, ktorého značná časť sa strácala v potoku ako v dobre ukrytej jaskyni. Ostrý vzduch ju zadúšal, ale napriek tomu ho tvrdohlavo a nenásytne vtahovala nosom do pľúc, akoby sa bála, že sa o chvíľu minie. Končekmi prstov prechádzala po machu, ktorý obliekol kamene do zelených kabátov, a doširoka sa pritom usmievala. Ten pocit mäkkosti si jej pokožka pamätala. Zvuk krákajúcich havranov ju vytrhol zo sveta myšlienok, kde jej bolo príjemne. Zaklonila hlavu a snažila sa ich nahlas spočítať.

„Jeden, dva, tri, sedem havranov na bielej oblohe ako na snehu. Kam letíte? Kde ste doma?“

Nečakala od nich odpoveď. Čakala ju od seba. *Kam letíš, Filipa?*

Počkala, kým sa havrany stratia z dohľadu, a neochotnou chôdzou sa vrátila ku kamarátke. Muž sa na ňu placho usmial a ďalej počúval Klárinu ódu na zdravý vidiecky spôsob života.

„Čo ste robili na tej ceste?“ Prerušila ich rozhovor a pohľadom umlčala aj Kláru.

Muž venoval Filipe dlhý skúmový pohľad, v ktorom sa človek po chvíli stratí a radšej sklopí oči.

„Hľadal som môjho psa. Občas to robí, že zmizne, a potom sa vráti a tvári sa, že on nič neurobil, že celý čas spal pod stromom, len ja som ho nevidel. Má takú cigánsku krv, najradšej by kočoval,“ usmial sa a Filipa v jeho úsmeve postrehla, že psovi tú jeho formu slobody závidí. Akoby bol naň hrdý, že ešte stále má chuť to spraviť, že to nevzdal a nedal sa uviazať k búde, aj keď už nie je mladý. Pretože niektoré psy neudržia pri dome, neohradíte pletivom na dvore, tak ako niektorých ľudí nezamknete doma, pretože sú doma všade.

Neskrývane si prezerala tvár muža a on jej to dovoľil. Snažila sa mu odhadnúť vek, ale okrem vejára vrások okolo očí, starších upracovaných rúk a ešte stále letného opálenia, nezistila viac. Aj vlasy ukrýval pod tenkou čiapkou, ktorú vídat' na hlavách rekreačných bežcov, a chudé šlachovité telo držal vzpriamene ako ktosi, kto vie, kam kráča a nemusí sa pred ničím a nikým krčiť. *Dobre vyzerajúci muž neurčitého veku, ktorý ma buď dobré gény, alebo hladovanie ako spôsob života.*

On jej neostal nič dlžný. Vpíjal sa jej do očí a keby Filipa neuhla pohľadom, mohla si v jeho očiach prečítať otázku, na ktorú práve našiel odpoveď.

„Uvedomujete si vôbec, čo sa dnes mohlo stať?“ V hlase mala výčitku.

„Čo?“ Páčilo sa mu, ako Filipin hlas nadobudol prísnosť a zabudnutý chlapec v ňom sa práve zobudil.

„Mohla som vás zraziť!“

„Alebo ste mohli v tej hmle zísť z cesty do potoka za zákrutou, ktorá vynáša. Neboli by ste prvá,“ povedal pomaly a Filipa mu to v tej chvíli uverila. To jeho „alebo“ bolo odrazu nielen predstavou, ale aj akousi predtuchou, ktorá ju umlčala.

„Vďakabohu, že sa nikomu nič nestalo,“ povedala s úľavou v hlase Klára a rýchlo vystrela k mužovi ruku. „Vlastne sme sa ani nepredstavili. Ja som Klára Kaplanová a toto je moja kamarátka Filipa Sandlerová.“

Podal Kláre ruku. Potom sa otočil k Filipe a dlho držal jej dľaň vo svojej, akoby nechcel, aby odišla. Chvíľu sa zdalo, že sa nepredstaví, ale po chvíli sa jemne uklonil a s noblesou, na ktorú dnešné ženy nemali kedy privyknuť, povedal: „Teší ma, volám sa Oskar Kráľ.“

Klára sa usmiala a jemne mu pokynula hlavou, kým Filipa naňho uhrančivo civela. Fascinoval ju nielen zjavom, ale aj prejavom a pohybom, ktorý bol vláčny, ale nie pomalý. Dokázala by sa naňho pozerat' dlhé minúty a vôbec by jej to nebolo trápne, pretože jeho pohľad bol ako vyliaty z duše. Čistý a povedomý.

„Mali by sme už ísť.“

Klára sa dotkla kamarátkinho pleca, aby si vynútila jej pozornosť.

Filipa nemo prikývla a hlasom, z ktorého sa dalo vybadať, že sa jej vôbec nechce z tohto miesta odísť, povedala: „Opatrujte sa a dovidenia, Oskar.“

„Dovidenia,“ povedal a zostal stáť pred domom, kým sa auto nestratilo z dohľadu.

Ženy zostali pokojné a tiché, prehovorili až vtedy, keď Filipa zaparkovala auto v ulici, kde bývali.

„Bol to veľmi čudný deň.“

„Veľmi čudný,“ prikývla Klára, „preto by sme si mali niečo sľúbiť. Vlastne nie nám, ale Bohu.“

Filipu jej slová zaskočili, ale musela priznať, že sa im v konečnom dôsledku potešila. Počas cesty domov mala intenzívny pocit, podobný Klárinmu. Bola vďačná, že sa nikomu nič nestalo. Bola vďačná za pocity, ktoré si ju našli na brehu potoka pri Oskarovom dome.

Klára s pohľadom upretým tam, kde býva bázeň, zrazu povedala: „Sľubujem, že odpustím kolegyni, ktorá ma ohovorila pred vrchnou. Sľubujem, že si nájdem čas a vezmem pani Annu, ktorá leží na našom oddelení, do nemocničnej kaplnky, pretože nás o to často prosí a my...“ odmlčala sa. „A sľubujem, že urobím všetko preto, aby som priviedla na svet dieťa.“

„Ty chceš dieťa?“ vyhrklo z prekvapenej Filipy.

„Doteraz som nechcela, ale dnes som to prehodnotila,“ pozrela sa na Filipu s otázkou v očiach, či jej rozumie.

Rozumela jej a obdivovala ju. Aj za to, že mala vo všetkom jasno. Aj v sľuboch.

A čo sa chce odo mňa? Čo mám sľúbiť ja?

„Akoby sa do mňa nezmestili sny a ani neviem, čo mám sľúbiť,“ povedala Filipa bezradne.

„Tak teda počkáme, kým ti niečo napadne.“ Klára sa zosúchla pohodlne v sedadle, rozhodnutá počkať, pokým treba.

„Sľubujem si,“ Filipa sa nadýchla, akoby potrebovala na tieto slová nielen odvahu, ale aj prisun čerstvého vzduchu, „že sa zmením alebo aspoň zmením niečo v mojom